

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

કિશોર ચંદ્ર સામલ

વિરુદ્ધ

ડિવિઝનલ મેનેજર. ઓરિસા સ્ટેટ કાજુ

ડેવલપમેન્ટ કોર્પોરેશન લિમિટેડ ધેનકાલાલ

નવેમ્બર ૧૭, ૨૦૦૫

[અરિજીત પાસાયત અને આર. વી. સ્વીન્ડ્રન, ન્યાયાધીશ]

ઔદ્યોગિક વિવાદ અધિનિયમ, ૧૯૪૭-કલમ ૨ (ઓ. ઓ.)

(બી. બી.) અને ૨૫-એફ. છટણી- નિશ્ચિત સમયગાળા માટે નિયુક્ત

કામદારની છટાણી ઉપરોક્ત સમયગાળાની સમાપ્તિ પછી-મુદત મર્યાદા:તે છટાણી સમાન નથી.

અપીલકર્તાની સમયાંતરે નિશ્ચિત સમય માટે નિમણૂક કરવામાં આવતી હતી. જ્યારે વધુ વિસ્તરણ આપવામાં આવ્યું ન હતું, ત્યારે તેમની સેવા આપમેળે બંધ થઈ ગઈ હતી.કામનો ઈનકાર કરવો એ છટાણી સમાન હોવાનો આક્ષેપ કરીને તેમણે ઔદ્યોગિક વિવાદ ઉઠાવ્યો હતો.લેબર કોર્ટે તેમની સેવાની સમાપ્તિને ગેરકાયદેસર ગણાવી હતી અને તેમની પુનઃસ્થાપન માટે નિર્દેશ આપ્યો હતો. હાઈકોર્ટે નિર્દેશ આપ્યો હતો કે નોકરીઓ નિશ્ચિત સમયગાળા માટે હોવાથી, લેબર કોર્ટનો ચુકાદો રદ કરવામાં આવશે.એટલે હાલની અપીલ

અપીલને નકારી કાઢીને કોર્ટે ઠરાવ્યું:

ઔદ્યોગિક વિવાદ અધિનિયમ, ૧૯૪૭ની કલમ ૨ (ઓ. ઓ.) ની કલમ (બી. બી.) માં જે જણાવવામાં આવ્યું છે તેને ધ્યાનમાં રાખીને પ્રતિવાદીઓને બરતરફ કરવામાં આવ્યા હોવાનું ન કહી શકાય.તાત્કાલિક કિસ્સામાં નોકરીના તમામ આદેશોમાં, ચોક્કસ સમયગાળાનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.તેથી, ઉચ્ચ ન્યાયાલયના આદેશમાં કોઈ નબળાઈ નથી.[૨૯૭-સી]

એસ. એમ. નિલાઈકર અને અન્યો વિરુદ્ધ ટેલિકોમ ડિસ્ટ્રિક્ટ મેનેજર, કલ્કાટ [૨૦૦૩] ૪ એસ સી સી ૨૭, લાગુ પડતા નથી.

મોરિડા ફૂપ સુગર મિલ્સ લિમિટેડ વિરુદ્ધ રામ કિશન અને અન્યો, (૧૯૯૫) ૫ એસસીસી ૬૫૩; અનિલ બાપુરાવ કનાસે વિરુદ્ધ કૃષ્ણા સહકારી સખાર કારખાના લિમિટેડ અને અન્ય, [૧૯૯૭] ૧૦ એસસીસી ૫૯૯ અને બટાલા સહકારી સુગર મિલ્સ લિમિટેડ વિરુદ્ધ સોવરન સિંહ, (૨૦૦૫) ૭ સુપ્રીમ ૧૬૫, પર આધાર રાખ્યો હતો.

સિવિલ અપીલેટ જ્યુરિસડિક્શન:સિવિલ અપીલ નંબર ૫૪૫૮/૨૦૦૪.

ઓ જે સી નંબર ૯૧૫૨/૧૯૯૮ માં ઓરિસ્સા હાઈકોર્ટના ૨૨/૧/૨૦૦૩ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી.

અપીલકર્તા વતી રમેશ ચંદ્ર પાંડે.

પ્રતિવાદી માટે જનાર્દન દાસ અને શ્વેતકેતુ મિશ્રા.

કોર્ટનો ચુકાદો ન્યાયાધીશ અરિજીત પાસાયત દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો.

અપીલકર્તા ઓરિસ્સા હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચે આઈ ડી કેસ નંબર ૯૦/૧૯૯૪ માં પસાર કરાયેલા શ્રમ અદાલત, ભુવનેશ્વરના તારીખના ૨૯/૧૦/૧૯૯૭ ના ચુકાદાને રદ કરતાં આપેલા ચુકાદાની કાયદેસરતા પર સવાલ ઉઠાવે છે, જેણે અપીલકર્તા-કોર્પોરેશનને વર્તમાન અપીલકર્તાને સંપૂર્ણ વેતન સાથે પુનઃસ્થાપિત કરવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો.

ટૂંકમાં હકીકતની પૃષ્ઠભૂમિ નીચે મુજબ છે:—

અપીલકર્તાનો કેસ એ હતો કે તેને પ્રતિવાદી દ્વારા ૧૨/૭/૧૯૮૨ થી એન. એમ. આર. આધારે જુનિયર ટાઈપિસ્ટ તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવ્યો હતો.તેઓ એક વર્ષથી વધુ સમય સુધી આ પદ પર રહ્યા હતા.અચાનક જ ૪ દિવસ માટે તેમની નિમણૂક કરતો બીજો આદેશ બહાર પાડવામાં આવ્યો હતો ૧/૧૦/૧૯૮૩ થી .૧૫/૧૧/૧૯૮૩ પર તેની મુદત પૂરી થયા પછી, ૫/૧૨/૧૯૮૩ પર એક નિશ્ચિત સમયગાળા માટે અન્ય નિમણૂક આદેશ જારી કરવામાં આવ્યો હતો, જે ૧૬/૧૧/૧૯૮૩ થી અમલમાં મૂકવામાં આવ્યો

હતો.ત્યારબાદ, તેમને લગભગ ૮ મહિના સુધી ચાલુ રાખવાની મંજૂરી આપવામાં આવી હતી.બાદમાં, તેમને ૨૫૫-૫-૨૮૫-ઈ બી-૭-૩૦૬-૧૨-૩૯૦/- ના સામાન્ય પગાર ધોરણમાં કામચલાઉ ધોરણે નિયુક્ત કરવામાં આવ્યા હતા.ત્યારબાદ કોઈ પણ કવિતા અથવા કારણ વગર, તેમને ફરીથી એન. એમ. આર. માં દરરોજ ૧૦ રૂપિયા ચૂકવીને ૧/૧૨/૧૯૮૫ થી ૨૮/૨/૧૯૮૬ સુધીના ૯૦ દિવસના સમયગાળા માટે રાખવામાં આવ્યા હતા.ત્યારબાદ તેમને ૨૯/૬/૧૯૮૬ થી ૨૫/૯/૧૯૮૬ અને આગળ ૨૭/૯/૧૯૮૬ થી ૨૪/૧૨/૧૯૮૬ સુધી ચાલુ રાખવાની મંજૂરી આપવામાં આવી હતી.ત્યારબાદ, તેમને ૧૧/૮/૧૯૮૯ સુધી કોઈપણ વિરામ વિના ચાલુ રાખવાની મંજૂરી આપવામાં આવી હતી.૧૧/૮/૧૯૮૯ થી આગળ કામ કરવાનો ઇનકાર કરવો એ છટછી સમાન હોવાનો આક્ષેપ કરીને, તેમણે ઉપરોક્ત સંદર્ભને જન્મ આપતા વિવાદ ઉઠાવ્યો હતો.

શ્રમ અદાલત સમક્ષ પ્રતિવાદીનો કેસ એ હતો કે અપીલકર્તા એન. એમ. આર. ના આધારે ટાઈપિસ્ટ તરીકે કામ કરી રહ્યો હતો જેની અસર ૧૨/૭/૧૯૮૨ થી થઈ હતી.દૈનિક વેતનના આધારે ચોક્કસ સમયગાળા માટે તેમની નિમણૂક કરવામાં આવી હતી.વધુ જોડાણ માટેના પ્રતિનિધિત્વને ધ્યાનમાં રાખીને અને જરૂરિયાતને ધ્યાનમાં રાખીને, તેમને ચોક્કસ સમયગાળા માટે દૈનિક વેતનના આધારે વારંવાર રોકવામાં આવ્યા હતા.એન. એમ. આર. ના

આધારે નિમણૂકનો છેલ્લો આદેશ ૨૮/૪/૧૯૮૯ પર જારી કરવામાં આવ્યો હતો..ત્યારબાદ વધુ સમય લંબાવવામાં આવ્યો ન હતો.ત્યારબાદ, તેમની સેવા આપમેળે બંધ થઈ ગઈ અને તે છટાણીનો કેસ નથી.

શ્રમ અદાલતે રેકૉર્ડ પરના પુરાવાના અવલોકન પર એવું માન્યું હતું કે અપીલકર્તાએ કેલેન્ડર વર્ષમાં સતત સેવાના જરૂરી સમયગાળાને આવરી લેતા ઘણા વર્ષો સુધી સતત સેવા આપી હતી.જો કે ટાઈપિસ્ટનું પદ કાયમી હોવાના કોઈ પુરાવા નથી, તેમ છતાં તેઓ સમયાંતરે અને સમાપ્તિના સમયે રોકાયેલા હતા કારણ કે ઔદ્યોગિક વિવાદ અધિનિયમ, ૧૯૪૭ (ટૂંકમાં 'અધિનિયમ') ની કલમ ૨૫-એફની જોગવાઈઓનું પાલન કરવામાં આવ્યું ન હતું, તેમની સેવાની સમાપ્તિ ગેરકાયદેસર અને અન્યાયી છે.ઉપરોક્ત તારણના આધારે, શ્રમ અદાલતે અપીલકર્તાને તેમના ભૂતપૂર્વ હોદ્દા પર પુનઃસ્થાપિત કરવાનો નિર્દેશ આપ્યો હતો.

ઉચ્ચ અદાલતે પ્રતિવાદી-નિગમના વલણને સ્વીકાર્યું હતું કે રિટ અરજદાર (અહીં અપીલકર્તા) ની નિમણૂક વિવિધ દરે ચુકવણીના આધારે નિશ્ચિત સમયગાળા માટે એન. એમ. આર. ના આધારે કરવામાં આવી હતી.નોકરીનો કરારનો સમયગાળો ૩/૫/૧૯૮૯ પર સમાપ્ત થયો હતો અને ત્યારબાદ કોઈ નવીકરણ કરવામાં આવ્યું ન હતું.નોકરી નિશ્ચિત સમયગાળા માટે

હોવાથી, ઉચ્ચ અદાલતે ચુકાદો આપ્યો હતો કે શ્રમ અદાલતનો ચુકાદો રદ કરવામાં આવે.

અપીલના સમર્થનમાં, અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે ઉચ્ચ અદાલત એ નોંધવામાં નિષ્ફળ ગઈ કે નિયત સમયગાળો નિયમિતતાને ટાળવા માટે એક છઠ્ઠાવરણ છે. એસ. એમ. નિલાઈકર અને અન્યો વિરુદ્ધ ટેલિકોમ ડિસ્ટ્રિક્ટ મેનેજર, કર્ણાટક, [૨૦૦૩] ૪ એસ. સી. સી. ૨૭ કેસમાં આ અદાલતના નિર્ણય પર મૂકવામાં આવ્યું હતું, જેમાં એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે જો તે સાબિત થાય કે સંબંધિત કર્મચારીએ ૨૪૦ દિવસથી વધુ સમય સુધી સતત કામ કર્યું હતું, તો કોઈ પણ સમયગાળાના સંકેત વિના નોકરી કામચલાઉ હોવાનો માત્ર ઉલ્લેખ અધિનિયમની કલમ ૨૫-એફને આકર્ષિત કરે છે.

નિયત નિમણૂકો સંબંધિત કાયદાની સ્થિતિ અને કલમ ૨ (ઓ ઓ) (બી બી) અને કલમ ૨૫-એફ ના અવકાશ અને મર્યાદાની આ અદાલત દ્વારા અનેક કેસોમાં તપાસ કરવામાં આવી હતી. મોરિન્ડા કોપમાં સુગર મિલ્સ લિમિટેડ વિરુદ્ધ રામ કિશન અને અન્યો, [૧૯૯૫] ૫ સેક ૬૫૩ તે નીચે મુજબ જોવા મળ્યું હતું:

"જ.આમ તે સ્પષ્ટ થશે કે ઉત્તરદાતાઓ સમગ્ર મોસમ દરમિયાન કામ કરતા ન હતા.તેઓ માત્ર ક્ષિંગ સીઝનમાં જ કામ કરતા હતા.ઉત્તરદાતાઓને મોસમ માટે કામ પર લઈ જવામાં આવ્યા હતા અને મોસમ બંધ થવાના પરિણામે, તેઓએ કામ કરવાનું બંધ કરી દીધું હતું.

પ. પ્રશ્ન એ છે કે શું આવી સમાપ્તિ છટણી સમાન હશે.તે માત્ર એક મોસમી કાર્ય હોવાથી, કાયદાની કલમ ૨ (ઓ ઓ) ની કલમ (બી બી) માં જે જણાવવામાં આવ્યું છે તેને ધ્યાનમાં રાખીને પ્રતિવાદીઓને છૂટા કરવામાં આવ્યા હોવાનું કહી શકાય નહીં. આ સંજોગોમાં અમારો અભિપ્રાય છે કે શ્રમ અદાલત અને ઉચ્ચ અદાલત દ્વારા લેવામાં આવેલો મત ગેરકાયદેસર છે.જો કે, અપીલકર્તાને નિર્દેશ આપવામાં આવે છે કે તે અગાઉ અહીં સૂચિબદ્ધ ઋતુઓ દરમિયાન રોકાયેલા તમામ કામદારો માટે એક રજિસ્ટર જાળવી રાખે અને જ્યારે નવી સીઝન શરૂ થાય ત્યારે અપીલકર્તાએ પડોશી સ્થળોએ પ્રકાશન કરવું જોઈએ જેમાં પ્રતિવાદીઓ સામાન્ય રીતે રહે છે અને જો તેઓ ફરજ માટે જાણ કરશે, તો અપીલકર્તા તેમને વરિષ્ઠતા અને કામની આવશ્યકતા અનુસાર રોકશે.

*અનિલ બાપુરાવ કનાસે વિરુદ્ધ કૃષ્ણ સહકારી સખાર કારખાના
લિમિટેડ અને અન્ય, [૧૯૯૭] ૧૦ એસસીસી ૫૯૯ કેસમાં આ અદાલતની*

ત્રણ ન્યાયાધીશોની ખંડપીઠે આ સ્થિતિનું પુનરાવર્તન કર્યું હતું.તે નીચે પ્રમાણે નોંધવામાં આવ્યું હતું:

"અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલ દલીલ કરેલ છે કે બોમ્બે હાઈકોર્ટનો ચુકાદો રિટ પિટિશન નંબર ૪૮૮/૧૯૯૪ માં ૨૮/૩/૧૯૯૫ ના વિવાદિત આદેશમાં આધાર રાખે છે તે કદાચ લાગુ પડતો નથી.અપીલકર્તાએ ૧૮૦ દિવસથી વધુ સમય સુધી કામ કર્યું હોવાથી, તેને બરતરફ કરાયેલા કર્મચારી તરીકે ગણવામાં આવે છે અને જો ઔદ્યોગિક વિવાદ અધિનિયમ, ૧૯૪૭ની કલમ ૨૫-એફ હેઠળ માનવામાં આવેલી પ્રક્રિયા લાગુ કરવામાં આવે, તો તેની છટણી ગેરકાયદેસર છે.અમને આ વિવાદમાં કોઈ બળ મળતું નથી.*મરિન્ડા કોપમાં.સુગર મિલ્સ લિમિટેડ વિરુદ્ધ રામ કિશન*, પેરા ૩ માં, આ અદાલતે શેરડીની લણણીમાં મોસમી કામદારની સંડોવણી સાથે વ્યવહાર કર્યો છે; પેરા ૪ માં કહેવામાં આવ્યું છે કે તે કામદારની છટણીનો કેસ ન હતો, પરંતુ લણણીની મોસમ પૂરી થયા પછી ફેક્ટરી બંધ કરવાનો કેસ હતો.તદનુસાર, પેરા ૫ માં એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે તે કાયદાની કલમ ૨ (ઓ ઓ) ના અર્થમાં 'છટણી' નથી. પરિણામે અપીલકર્તા કાયદાની કલમ ૨ (ઓ. ઓ.) ની કલમ (બી. બી.) મુજબ છટણી માટે હકદાર નથી. વર્તમાન કાર્ય મોસમી વ્યવસાય હોવાથી, કાયદાના સિદ્ધાંતો લાગુ પડતા નથી.જો કે, આ અદાલતે નિર્દેશ

આપ્યો છે કે પ્રતિવાદી મેનેજમેન્ટે એક રજિસ્ટર જાળવવું જોઈએ અને જ્યારે અનુગામી વર્ષોમાં મોસમ શરૂ થાય ત્યારે પરિષ્ક્રિયાના ક્રમમાં કામદારોને જોડવા જોઈએ.જ્યાં સુધી સૂચિમાં જે કર્મચારીઓના નામ દેખાય છે તે તમામ કર્મચારીઓ પહેલેથી જ કામ કરી રહેલા કર્મચારીઓ ઉપરાંત રોકાયેલા નથી, ત્યાં સુધી મેનેજમેન્ટે નવા કામદારોની નવી નિમણૂક ન કરવી જોઈએ.ઉપર દર્શાવેલી પ્રક્રિયા અપનાવવી એ પ્રતિવાદી વ્યવસ્થાપનની જવાબદારી રહેશે.

તાજેતરમાં, બાટલા કો-ઓપરેટિવ સુગર મિલ્સ લિમિટેડ વિરુદ્ધ સોવરન સિંહ, [૨૦૦૫] ૭ સુપ્રીમ ૧૬૫ માં આ પ્રશ્નની તપાસ કરવામાં આવી હતી.

કાયદાની કલમ ૨ (ઓ. ઓ.) નીચે મુજબ છે:

"કલમ ૨ (ઓ ઓ) "છટણી" નો અર્થ એ છે કે અનુશાસનાત્મક કાર્યવાહી દ્વારા લાદવામાં આવેલી સજા સિવાય, કોઈપણ કારણોસર કામદારની સેવાની નોકરીદાતા દ્વારા સમાપ્તિ, પરંતુ તેમાં સમાવેશ થતો નથી –

(અ).....

(બી).....

(બી બી) એમ્પ્લોયર અને સંબંધિત કામદાર વચ્ચેના રોજગાર કરારને તેની સમાપ્તિ પર દૂર ન કરવાના પરિણામે કામદારની સેવાની સમાપ્તિ અથવા આવા કરારને તેમાં સમાવિષ્ટ શરત હેઠળ સમાપ્ત કરવામાં આવે છે.

એસ. એમ. નિલાઈકર ના કેસમાં (ઉપરોક્ત) નિર્ણયનો કોઈ ઉપયોગ થતો નથી કારણ કે તે કિસ્સામાં કોઈ સમયગાળો દર્શાવવામાં આવ્યો ન હતો અને નોકરીની અસ્થાયી પ્રકૃતિ માત્ર સંકેત હતો.તાત્કાલિક કિસ્સામાં નોકરીના તમામ આદેશોમાં, ચોક્કસ સમયગાળાનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે.તેથી, હાઈકોર્ટના આદેશમાં કોઈ નબળાઈ નથી.

ઉચ્ચ અદાલતે નોંધ્યું હતું કે તેનો આદેશ કર્મચારીની નિમણૂકના કેસને ધ્યાનમાં લેતા કોર્પોરેશનના માર્ગમાં અવરોધ ઊભો કરશે નહીં.અપીલકર્તાના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવ્યું છે કે આ સંબંધમાં રજૂઆત કરવામાં આવી હતી જેને નકારી કાઢવામાં આવી છે.પ્રતિવાદી કોર્પોરેશનના વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે રજૂઆત કાયમી શોષણ માટે હતી.કોઈ પદ ખાલી ન હોવાથી પ્રતિનિધિત્વ નકારી કાઢવામાં આવ્યું

હતું.વર્તમાન અપીલની બરતરફી કોર્પોરેશન દ્વારા અપીલકર્તાને તેના અનુભવને ધ્યાનમાં રાખીને અને અપીલકર્તાના કેસને ધ્યાનમાં લેતી વખતે સામેલ કરવાના માર્ગને અવરોધે નહીં અને સમાન દાવાઓ કરનારા અન્ય લોકોના દાવાઓને યોગ્ય પરિપ્રેક્ષ્યમાં ધ્યાનમાં લેવામાં આવશે.

અપીલ રદ કરવામાં આવે છે.ખર્ચમાં સરળતા રહે.

ડી જી

અરજી ફગાવી દેવામાં આવી છે.

This judgment has been translated using AI Tool - SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: *The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.*